

"התערבות הדדית"

מעורבות אקוסיסטמית של השפ"ח בתכנית הלאומית בשכונת הבוכרים

שמואל הנביא

מציגה: ד"ר זהבה רוזנטל

מנהלת תחנת חרדים-מרכז שפ"ח ירושלים.

העבודה המוצגת היא עבודה מערכתית אקולוגית, אקוסיסטמית בשכונת הבוכרים- שמואל הנביא בירושלים, במסגרת התכנית הלאומית 360. הייחודיות של עבודת השפ"ח בשכונה זו היא ביצירת מעגלי השפעה ומיצוב השפ"ח בשכונה כגוף ייעוצי מקצועי אשר מדריך, מלווה ומשפיע על כל העבודה הטיפולית, ותוכניות העבודה של כלל הגורמים מלידה ועד הנוער. השותפים לתהליך הינם אנשי החינוך בשכונה, המנהלים הקהילתיים, מנהל מחלקת קב"סים בעירייה ומנהלת לשכת הרווחה השכונתית.

שכונת הבוכרים - שמואל הנביא, הינה שכונה ותיקה מאוד בעיר ירושלים. השכונה שינתה את אופייה במהלך השנים. היא הוקמה ע"י עולי בוכרה שהיו סוחרים אמידים, בעלי נכסים ונחשבה לשכונה בעלת מעמד ואופי ייחודי, עם השנים, האוכלוסייה השתנתה וכיום חיים בה זרמים שונים מהמגזר החרדי, עדות שונות וקהילות חסידיות קיצוניות. האוכלוסייה מתאפיינת בעוני, אחוזי נשירה גבוהים ועמדות קיצוניות בנוגע להשפעות גורמי חוץ טיפוליים. כניסת התכנית הלאומית לשכונה לוותה בחששות רבים בשל אופי האוכלוסייה המוזכר ויחסי חוסר אמון קשים, ששררו בין התושבים ל"ממסד". בחברה החרדית, למנהלי המסגרות החינוכיות ולאנשי החינוך ישנה השפעה משמעותית על החלטות ההורים ועל אופי טיפול ההורים בילדים בכל תחומי החיים. השפ"ח אשר עובד בצורה מקצועית ומשמעותית במערכות החינוך בשכונה היווה ציר משמעותי בחיבור בין אנשי החינוך לגורמים השותפים בתכנית הלאומית.

בסימפוזיון תוצג העבודה המשמעותית בשכונה בתשע השנים האחרונות, תוך ציון צמתיים מרכזיים בתהליך, בהם נדרשו החלטות ניהוליות מורכבות, בחירת אחראי מענה מתאימים שיוכלו לקדם את החשיבה האקולוגית המערכתית, עבודה יצירתית "מחוץ לקופסא" וגמישות רבה בהגדרת תפקיד השפ"ח והרחבת התפיסה של תחומי העשייה על מנת להגיע להשפעה מירבית ולמיצוב השפ"ח כגוף מרכזי ורלוונטי בכל מעגלי החיים של הילד.

כיום, השפ"ח מעורב ומוביל התערבויות בכל הגילאים ובכל התחומים הנוגעים בבריאות הנפש של הילדים והנוער בשכונה. במסגרת תוכנית "דלת פתוחה" שהורחבה גם למתן ייעוץ לאנשי צוות, הפסיכולוגים נותנים הדרכה מקצועית וסדנאות הכלה לאחיות טיפת חלב, מדריכות משפחתונים, צוותי המג"ר, מחלקת הקב"סים וצוות מרכז הנוער ומלווה את לשכת הרווחה בדילמות ובהחלטות מקצועיות מורכבות. השפ"ח, כ"מומחה לבריאות הנפש של הילד, המתבגר ומשפחתו" וכמוביל את ההכשרה לצוותים סביב חשיבות מקום ההורים בתהליכים הטיפוליים בשכונה וכמומחה בבניית שותפויות והעצמת ההורים.

האתגר המרכזי כיום העומד בפני השפ"ח ובפני השותפים לתהליך בשכונה הוא התאמת השרות הניתן, לאוכלוסיית החוזרים בתשובה מזרם "ברסלב" אשר מתאפיינת בקשיים ואתגרים ייחודיים שדורשים תהליכי למידה, התאמה והטמעה של דרכי עבודה יצירתיים.

תהליך זה של למידה והכשרה נעשה בשיתוף הגורמים העירוניים, משרד החינוך, הייעוץ, מנהלת מחוז ירושלים גב' אורית כהן ומנהלת המחוז החרדי הגב' שרה שפיר, ובשיתוף האקדמיה כגורם מחקרי וזאת כהמשך טבעי לחשיבה המערכתית האקוסיסטמית המאפיינת את העבודה בשכונה.